

moeten er uit. Het evangelie moet gepredikt. Onder alle volken. Maar, beginnende van Jerusalem.

Toch heeft de Heiland bij zijn hemelvaart schijnbaar dien herstelden band met het oude volk en de oude stad opnieuw verbroken.

Hij heeft zijn Kerk uitgeleid buiten haar muren naar den Olijfberg.

Heeft hij dus het middelpunt verlegd?

Stellig is hij door deze afscheidingsdaad begonnen de schoone steenen des tempels los te wrikken en af te breken, en het prachtige religie-huis van het „verkoren volk” woest te maken.

Maar toch heeft hij zijn tranen over dit Jerusalem niet tevergeefs geweend.

Zijn apostolische vredeboden dalen wel niet van Sion af. Ze komen van den Olijfberg, het nieuwe geestelijk centrum, dat onder de zegenend-uitgebreide handen van Jezus lag. Maar ze klimmen wel naar Sion op. Ze zoeken nog den tempel. Op zijn last en door den wonderen drang zijner ontfermende liefde zijn ze naar Jerusalem teruggekeerd om er te wachten en te bidden.

Want zóó onvergetelijk is voor den Heiland het zaad Abrahams, dat hij den triumftocht van zijn Woord en Geest in Jerusalem laat aanvangen.

Daarom moeten de zijnen ook met Jerusalem beginnen.

Dat wisten ze. Straks hoort ge het in Petrus' Pinksterpreek: „Gij Israëlitische mannen!”

Ze mochten niet naar Galilea om daar te wachten op den Heiligen Geest. Zelfs niet hospiteeren in Bethanië.

Blijft gij — zoo had de Meester gesproken — in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.

Zoo werd het Pinksterfeest.

De Heilige Geest begint in Jerusalem.

Niet over de Olijfbergkerk wordt Hij uitgestort. Niet in Jozefs hof bij het leeg, open graf. Maar over de Jerusalemsche gemeente. In de heilige stad.

Hier is nu allereerst de handhaving van het koninklijk eigendomsrecht Gods over Zijn volk, over Zijn stad, over Zijn tempel. De Heere laat niet los Hij vindiceert al Zijn verbondsrechten. Daar is Jerusalem voor gebouwd en bewaard. Dit is de continuïteit van het werk Gods.

Verder legt de Heere hier het nauwe verband tusschen het Oude en het Nieuwe Verbond vast. De Geest brandt met zijn heilig vuur de oude muren neer, maar zóó dat de zaligheid uit de Joden naar buiten kan komen, veilig en vrij.

En dan: hoe wordt de onmacht der zonde tentoongesteld, Christus was uitgebannen. En hij liet zich buiten werpen. Maar om zijn Kerk binnen te brengen. Hier is zij. Hier komt de Geest. Alle haat en hoon, alle vijandschap en het eischen van zijn bloed zijn alleen dienstbaar geweest om het groote plan Gods in Jerusalem werkelijkheid te maken. De Joden hadden die stad willen maken tot de folterkamer der Kerk. En God maakt er een gebedshuis van, een tempel voor den Geest.

Nu is er de Kerk Jezus' gemeente. Niet één harer leden wordt gemist. Niemand blijft buiten de poort. Alle zijn er binnen.

O zegenrijke gloriedag van Pinksteren!

Nu kan de Geest komen. Want hier is de levende Kerk, hier is het ware geslacht van Jacob. Harten van menschen zijn hier bereid voor het heilig contact van Woord en Geest.

Toch ligt in dit beginnen met Jerusalem van 's Heeren wege ook een oordeel over Jerusalem.

Want de Heilige Geest scheurt tegelijk Sion voor goed uiteen.

Eenerzijds het vleeschelijke, aardse, zienlijke, stoffelijke. Aan den anderen kant het geestelijke, onzienlijke Israël, het ware zaad Abrahams, het Sion, waar God wil wonen, dat uit den hemel en voor den hemel is.

Tusschen die beide ligt de oordeelende scheidslijn van dood of leven.

Bij het eerste is de officiële tempel, zijn de altaren en offerdiensten, de priesters en de orthodoxe cultus, de Schriftwetenschap in woorden en letters, in teksten en getallen, de explicatie, de traditionele exegese en de eigenwaan dat men binnen het heilig en veilig verbond is.

Des Heeren tempel zijn wij! De schapen die Hij voedt en weidt.

Maar dat alles zonder Christus. Dood en koud. Het mausoleum der religie. Geest-loos, geesteloos, genadeloos en dus goddeloos.

De Heilige Geest kan daar niet rusten. Hij heeft er geen enkele contactbaan.

Daarom verlegt Hij binnen Jerusalem de heilige linie van het ware genadeverbond. Hij brengt het over naar de Kerk, de Christusgemeenschap, waarbinnen de verbroken harten zijn, en het ware leven des geloofs en des gebeds is, bij het Woord, — de belofte en het aanvaarden en beleven van het Godsgetuigenis.

Zóó alleen begint de Heere van Jerusalem, om haar kinderen nog te roepen tot de Kerk. Ook heden ten dage nog.

Weldra, als Jerusalem voortgaat, in overgrote meerderheid, niet te willen, zal de HEERE met eigen hand haar poorten wegbreken, haar muren neerwerpen, haar inwoners overgeven ten doode, maar de gebannen en vervolgde Christus-

gemeente veilig stellen, haar doen groeien onder alle volkeren, omdat de stroom des Geestes naar al de verre landen vloeit, van onder den dorpel des tempels.

Als vrucht van dat werk zullen telkens opnieuw eigenwillige altaren verbroken moeten worden, heidensche en... „christelijke”, in de steenen „Jerusalems” die men zelfs in hoogkerkelijkheid zoekt te bouwen en te behouden, om plaats te maken voor het Sion Gods, waarin de Geest woont, omdat er Christusgemeenschap is.

Nog moet in Christus' Naam gepredikt bekeering en vergeving der zonden, onder alle volken, beginnende van Jerusalem.

Eerlang gedenkt hieraan het wereldrond.

Pinksteren!

Eerstelingen van den oogst!

Straks de groote dag, die kaf van koren scheidt.

Dan zal Hij, die met Jerusalem begon, ook met Jerusalem voleinden.

„Ik zag de heilige stad, het nieuwe Jerusalem, nederdalende van God uit den hemel”.

Jerusalem!

Dan enkel Kerk!

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN

Over „naïviteit”.

Het orgaan „Woord en Geest” heeft de aandacht gevestigd, althans zoo ongeveer, op wat ik hier geschreven heb over „de geleerden, die 'tons moeilijk maken”. Het meent, dat dit artikel, althans ten deele, bewijs aflegt van zekere bij mij bestaande naïviteit, insoverre ik n.l. meen dat de gereformeerden verder kunnen komen. Best mogelijk. Maar toch zóó naïef was ik niet, of ik dacht onder het schrijven: van dit artikel zou „W. en G.” wel eens misbruik kunnen maken, stel eens, dat zijn eindredacteur, Dr J. G. Geelkerken, zich nog altijd niet te verlegen voelt onder de machteloosheid van deze positie: zwijgen, als er wat rechtstreeks tegen hem gezegd wordt, en dan weer eens gaan praten, als er zijdelings wat te pikken valt, of met behulp van een ander, b.v. Dr Miskotte, wat te qualificeren valt. Welnu, mijn profetie kwam uit.

Ze kwam uit, óók op dit punt, dat het orgaan wel zou praten over wat ik van de gereformeerden zei, maar niet met volledige overname van wat ik schreef het hebben zou over wat ik rechtstreeks opmerkte over de „groep” die in het orgaan zich uit, waarvan Dr J. G. Geelkerken eindredacteur is.

Vandaar, dat dit orgaan al weer teert op de naïviteit van die lezers, die nog geloof slaan aan de leidings-mogelijkheid bij deze redactie. Ik heb betoogd, dat in dit orgaan zoo wat alles en nog wat gebeuren kan, dat men vandaag uit dezen hoek, morgen uit den precies anderen hoek een windstoot laat slaan door de befaamde „open vensters”. En nu vraagt me daar de geachte schrijver, of ik nu heusch zoo naïef ben, te gelooven, dat „wij” (sc. de leden van het z.g. H. V.) „zulke naïvelingen zijn, dat wij... aanspraak willen maken op het monopolie van stilstand”. En letterlijk wordt dan de vraag gesteld: „Maar hebben wij, „H. V.-ers” ooit de stomiteit begaan om te zeggen: we moeten niet verder, we willen blijven staan...?”

Als dit orgaan eens rustig praten wilde, en citeeren de passage, waar het over spreken wil, dan zou het zóóveel van zijn lezers niet vergen kunnen op het stuk der naïviteit. Want een kind kan weten, dat mijn artikel heusch niet de dwaasheid begaan heeft, te zeggen, dat men ginds verlied was op het monopolie van stilstand. Juist het omgekeerde is gezegd: men staat er niet stil, maar laat zich om en om draaien naar alle kanten heen; praat vandaag zóó, en morgen precies andersom. Vandaag wat barthiaansch, en morgen weer wat anti-barthiaansch. Vandaag dit, en morgen weer net precies het omgekeerde ervan.

Stilstand? Welneen: draaien, naar alle kanten. En geen leiding, en geen enkel ernstig zoeken naar eenheid.

Arme naïvelingen, die zóó zich laten „inlichten”.

K. S.

Nog eens: de legende van Ds Couvée.

Ds Couvée neemt nota van wat wij schreven over de door hem gevormde legende, blijkens een artikel in „Herleving”. Hij meent, dat wij op zijn hoofd lieten neerkomen, wat eigenlijk voor anderen bestemd was. Dat is een vergissing. Wat anderen deden, onderscheidde ik van wat Ds Couvée deed. Die anderen vulden gesprekken met dwaze kreupel-verhaaltjes; maar Ds C. „VORMDE” een legende door te laten drukken.

Overigens heeft Ds C. nog niet geheel gevoeld, wat ik zeggen wilde. Hij zegt nu: het is dus niet de man geweest, dien ik op het oog had, maar een ander. Pardon, dat is maar de eene kant van de kwestie. De andere was, dat de handeling, die Ds C. aan dien eenen man toeschreef, heelemaal niet verricht is. Niet alleen het onderwerp van den volzin, maar ook het „gezegde”

was een legende. En het zou me aangenaam zijn, als Ds C. ook dat nog aan zijn lezers wilde zeggen; — en dan liefst zonder meer. Want anders krijgen we maar weer nieuw gegis, met nieuw gemis. Want gewoonlijk is daaraan geen gemis.

K. S.

Overleg.

Een lezer blijkt uit mijn artikel over „de geleerden, die 'tons moeilijk maken” den indruk te hebben gekregen, alsof ik er niets voor voel zou, dat waar zulks mogelijk was, publicisten met elkander in particuliere verbinding traden, eer zij eventueel in de pers elkaar gingen bestrijden. Wie zich herinnert, wat ik vroeger schreef, kan weten, dat dit toch niet een uitdrukking van mijn gevoelen wezen zou. Trouwens ook in het artikel zelf lei ik den nadruk erop, dat ik van een opzettelijk spreken evenmin gediend was als van een opzettelijk zwijgen. Hiermee is m.i. genoegzaam aangetoond, dat ik den natuurlijke loop der dingen wil volgen, en dus, als eenmaal een zaak openbaar geworden is (waaraan in den regel niets te doen is, omdat de meeningen naar voren treden, eer iemand de consequenties overziet) dan ook ze behandelen wil, d.w.z. niet met argumentloze qualificaties, doch met uitpluizing van de zaak zelf wil trachten te komen tot eenig onderzoek. De doofpot helpt niet; maar die komt pas in Frage, als de kolen vuur gevat hebben. Wat er gebeuren kan, om het vuurvatten te voorkomen, dat is een andere zaak.

K. S.

Is de N.S.B. Christelijk? (II)

Onchristelijk en onmannelijk indifferentisme.

We handelden den vorigen keer over het merkwaardige feit, dat in de schijnbaar zoo bewuste leiding van de N. S. B. de bewustheid en de daad van het heusche leiding geven blijkbaar meer dan eens dispuabel blijken te zijn.

Dat geldt eigenlijk ook ten aanzien van de vraag, in hoeverre men hier zelf — afgedacht nu van wat debaters, als ik verleden week bedoelde, a posteriori opmerken — aan zijn eens gegeven woord vasthouden wil.

Ik moet hier nog even terugkomen op wat tegen de classis Leiden opgemerkt is door „Volk en Vaderland”. Van die classis deugde zoo ongeveer niets; haar rapport was waardeloos. Grond? Wel, zij had brochure III (de officiële staatsleer) bestudeerd. En blijkbaar kan men volgens de N. S. B. heeren daarmee niet volstaan; de classis had brochure IV ook in rekening moeten brengen.

Dat dit een armelijke verlegenheidsuitvlucht is, wees ik reeds verleden week met een enkel woord aan. Maar ik wil nog van een andere zijde op dit geval terugkomen.

Het blijkt immers, dat de leiding niet goed met zichzelf raad weet.

Aan den eenen kant wil zij hebben, dat men brochure IV in rekening brengt, als men de N. S. B. beoordeelen wil; zij geeft dus den indruk, dat daar in brochure IV iets nieuws gezegd wordt, dat men zeer bepaald niet vergeten mag. Aan den anderen kant is de toon zóó zelf-verzekerd, en het gebaar nóg zóó suggestief en militant, dat men wel den indruk krijgen moet: de Leider is zichzelf, hij is lang niet mis.

Ik spreek hier over den Leider. Want deze Heer moet niet op den achtergrond. Daarvoor komt hij met te veel militair vertoon de zaal binnen. Ik wijs daar even op, omdat in „De Bezem”, nationaal-socialistisch weekblad, onafhankelijk orgaan ter bevordering en verbreiding van de Nationaal-Socialistische Gedachte (12 Mei 1934) een artikel voorkomt, geschreven naar aanleiding van mijn verleden week in herinnering gebrachte Utrechtsche rede; in welk artikel over het vaderschap van brochure III (de nationaal-socialistische, fascistische staatsleer) gehandeld wordt. Daar wordt gezegd, dat wie brochure III der N. S. B. vergelijkt met het geschrift van Ir A. J. Bergsma, „De Staatsidee in Hegelschen geest”, daarin bijzonder veel overeenstemming ontwaren zal. Ir Bergsma — aldus „De Bezem” — kan heel goed de geestelijke vader van brochure III zijn. De schrijver in „De Bezem” zou er niet vreemd van opkijken, wanneer dit inderdaad het geval was; immers, uit goede bron vernam hij, dat meerdere leden van het Bollandgenootschap lid der N. S. B. zijn. En zo trekt „De Bezem” dan een rechtstreekse lijn Hegel—Bolland—Bergsma. Onze Reformatielezers zoover ze het nog niet wisten, mogen bedenken dat de Leidsche hoogleeraar Bolland, wijsgeer, in zijn leven veel gedaan heeft om het denken van Hegel te propageeren; hij heeft zelfs een tijdje een enkelen gereformeerde den waan bijgebracht, alsof zoo iets vereenigbaar was met de gereformeerde belijdenis. Daaraan denkende, zou men zich niet af te erg moeten verwonderen, als een ingenieur, dien ik verder niet ken, en die blijkbaar van het christendom niet te veel weet, ook denkt dat hij hegelianismen kan verbinden met een „ethiek”, die met de „christelijke” „identiek” heeten wil, volgens zelfverklaring.

Maar wat baat ons al dit gezocht naar een naam? La recherche de la paternité est interdite — bij een officiële brochure. Vooral, als ze verschijnt in het officieel om die re uitgaat, en stellen wij toevallig d'colleges, m'Leider m'Brochure I een man e'Leider een'Welnu, e'organen n'moet hij e'gevend wo'Is de H'Het lijkt'Want w'ning, die v'van brochu'Een halv'de classis'heid over e'enze christ'groot nade'Een halv'denk' ook'Brochure I'een proeve'tische) Sta'men ons ee'pelijken gli'de bewering'staanbaar v'het tegende'zich op dez'een geheel'makingen t'schen het w'lijk bewijze'degelijk be'militant ge'lijkt ons e'dat er in h'een ietwat'„een” leer'den volke k'Critici teger'en vereenig'Eer zijn m'elkaar slaan'Een halve'Maar in'loochening.'Want bro'criticistische'doen kome'zegt ieder'III weer'misverst'In de ong'didactisc'voelt de Le'die Leiding'ernstige chr'waar zijn a'Ja, zeker'ware de Le'zeggen wij,'delijk voc'Misverstand'zijn, over'„een” leer,'hij steunen'wetenschapr'er niet. Als'te houden'de Waarhe'quasi-we'poging — s'om van de'„een” leer'oneerlijk; m'Hoe het'niet lezen'over zijn e'niet mann'eens nadruk'de begins'lijk geheel'het andere'onze bestrijc'Wij weten'worden. W'bestrijders m'het Hoofdk'brochure-IV-Leiden daa'steld worder'kunnen prat'te laten we'ondanks he'toe.

in het officieel om die re uitgaat, en stellen wij toevallig d'colleges, m'Leider m'Brochure I een man e'Leider een'Welnu, e'organen n'moet hij e'gevend wo'Is de H'Het lijkt'Want w'ning, die v'van brochu'Een halv'de classis'heid over e'enze christ'groot nade'Een halv'denk' ook'Brochure I'een proeve'tische) Sta'men ons ee'pelijken gli'de bewering'staanbaar v'het tegende'zich op dez'een geheel'makingen t'schen het w'lijk bewijze'degelijk be'militant ge'lijkt ons e'dat er in h'een ietwat'„een” leer'den volke k'Critici teger'en vereenig'Eer zijn m'elkaar slaan'Een halve'Maar in'loochening.'Want bro'criticistische'doen kome'zegt ieder'III weer'misverst'In de ong'didactisc'voelt de Le'die Leiding'ernstige chr'waar zijn a'Ja, zeker'ware de Le'zeggen wij,'delijk voc'Misverstand'zijn, over'„een” leer,'hij steunen'wetenschapr'er niet. Als'te houden'de Waarhe'quasi-we'poging — s'om van de'„een” leer'oneerlijk; m'Hoe het'niet lezen'over zijn e'niet mann'eens nadruk'de begins'lijk geheel'het andere'onze bestrijc'Wij weten'worden. W'bestrijders m'het Hoofdk'brochure-IV-Leiden daa'steld worder'kunnen prat'te laten we'ondanks he'toe.

Indifferent'eigen LEER.'Wie onder'Leer des Le'die is (zie'geen m'an'En nu wij

naamzaam zijn,
n lezers wilde
er. Want anders
gis, met nieuw
geen gemis.
K. S.

over „de geleer-
den indruk te
ts voor voelen
publicisten met
traden, eer zij
bestrijden. Wie
shreef, kan we-
kking van mijn
k in het artikel
at ik van een
ediend was als
Hiermee is m.i.
den natuur-
volgen, en dus,
(baar gewor-
lets te doen is,
den, eer iemand
ze behandelen
ze kwalificaties,
zelf wil trachten
e doofpot helpt
e, als de kolen
euren kan, om
is een andere

K. S.

nelijk indif-

over het merk-
ar zoo bewuste
vustheid en de
n blijkbaar meer
zijn.

u van de vraag,
echt nu van wat
doelde, a poste-
gegeven woord

en op wat tegen
door „Volk en
le zoo ongeveer
s. Grond? Wel,
(staatsleer) bestu-
ns de N. S. B.,
de classis had
eten brengen.

eidsuitvlucht is,
en enkel woord
andere zijde op

ding niet goed

ebben, dat men
men de N. S. B.
len indruk, dat
gezegd wordt,
eten mag. Aan
5 zelf-verzekerd,
ief en militant,
noet: de Leider

Want deze Heer
arvoor komt hij
zaal binnen. Ik
zem", nationaal-
k orgaan ter be-
Nationaal-Socia-
een artikel voor-
an mijn verleden
trechtsche rede-
ap van brochure
eistische staats-
rdt gezegd, dat
ergelijkt met het
„De Staatsidee
onder veel over-
ergsma — aldus
l de geestelijke
schrijver in „De
pkijken, wanneer
mers, uit goede
leden van het
B. zijn. En zoo
htstreeksche lijn
Reformatielezers
ogen bedenken
nd, wijsgeer, in
het denken van
zelfs een tijdje
aan bijgebracht
met de gerefor-
tende, zou men
anderen, als een
en die blijkbaar
weet, ook denkt
inden met een
lijke" „identiek"
ezoek naar een
est interdite —
als ze gewijnt

in het officieele gewaad der N. S. B. Vooral, als ze
om die reden van het officieele Hoofdkwartier
uitgaat, en geen naam verder voert. En daarom
stellen wij niet den Heer Ir Bergsma, en niet de
toevallig door hem misschien gelopen filosofie-
colleges, maar den Heer Mussert, den leider, den
Leider met paraparas, verantwoordelijk voor
Brochure III. Als hij een man is, dan zegt hij:
een man een man, een woord een woord, een
Leider een Leider, een Leer een Leer.

Wem, dan moet die Leider via zijn spreek-
organen niet zeuren, en niet klagerig doen. Dan
moet hij een man zijn, staande voor zijn leiding-
gevend woord.

Is de Heer Mussert die man, die Leider?

Het lijkt er in geen deele op.

Want waartoe dient anders die halve verloochening,
die toch heelemaal geen verloochening is,
van brochure III?

Een halve verloochening — denk aan wat men
de classis Leiden tegenvoerde, in zijn verlegen-
heid over haar rapport, dat inderdaad voor seri-
euzen christenen, en gereformeerden oorzaak van
groot nadenken is.

Een halve verloochening, — nog eens. Want ik
denk ook aan het woord „Inleiding" op
Brochure IV. Daar lezen we: „Brochure III geeft
een proeve van Nationaal-Socialistische (Fasci-
stische) Staatsleer gepubliceerd in den tijd, toen
men ons eerste streven met een quasi-wetenschap-
pelijken glimlach terzijde trachtte te stellen met
de bewering, dat een fascistische Staatsleer onbe-
staanbaar was. Wij hebben toen met die proeve
het tegendeel bewezen. Een horde van critici heeft
zich op deze proeve gestort en wist langzamerhand
een geheele serie misverstanden en verdacht-
makingen te scheppen. De brochure deed intus-
schen het werk, waarvoor zij bedoeld was, name-
lijk bewijzen, dat een fascistische Staatsleer wel
degeijk bestaanbaar was". De toon is alweer
militant genoeg; maar het woordje „proeve"
lijkt ons een beetje het vermoeden te wettigen,
dat er in het achter dat hamas verscholen borstje
een ietwat onrustig hartje klopt. Proeve van
„een" leer? Of leer, „de" leer, die de Leider
den volke kondigen wil, waarop hij de Scharen van
Critici tegen de horden van criticasters wapenen
en vereenigen wil? Wil de Leider het eens zeggen?
Eer zijn militaire wacht weer de hakken tegen
elkaar slaat?

Een halve verloochening, naar het lijkt.

Maar in werkelijkheid toch heelemaal geen ver-
loochening.

Want brochure IV wil de misverstanden, die de
criticistische horde over Brochure III heeft heen
doen komen, weer wegvagen. Waartoe? Wel,
zegt ieder nuchter mensch: opdat Brochure
III weer helder uit de nevelen der
misverstanden opduike, en weer strale
in de ongerepte schoonheid van haar
didactisch proza. Als 't anders was, — dat
voelt de Leiding natuurlijk bijzonder goed — zou
die Leiding voor denkende menschen, en voor
ernstige christenen, als leverancierster van humbug-
waar zijn aan de kaak te stellen.

Ja, zeker, zou het anders bedoeld zijn, dan
ware de Leiding van de N. S. B., Heer Mussert,
zeggen wij, in eigen persoon, zelf verantwoor-
delijk voor misverstand; het rookgordijn van
Misverstand zou dan door hemzelf gelgd
zijn, over die Brochure, die géén proeve van
„een" leer, doch „de" leer zelf bevat, waarop
hij steunen wil. Met zure opmerkingen over quasi-
wetenschappelijke glimlachjes (zie boven) komt men
er niet. Als Brochure III niet gemeend is, niet meer
te houden is, niet meer profijtlijk is vanwege
de Waarheid, dan is dat geschrift zelf
quasi-wetenschappelijk. En dan is de
poging — stel, dat ze bewust was, — de poging,
om van de Leer te maken een proeve van
„een" leer, niet wetenschappelijk, maar bewust-
oneerlijk; misleiding, inplaats van Leiding.

Hoe het zij — wij willen in het hart immers
niet lezen — in elk geval is indifferentisme tegen-
over zijn eigen onherroepen Leer (brochure III)
niet mannelijk. Want in brochure IV wordt nog
eens nadrukkelijk gezegd, ferm en militair: „Dat
de beginselen der N. S. B. een onverbreek-
lijk geheel vormen, en het eene beginsel zonder
het andere ondeugdelijk zou worden, dat willen
onze bestrijders... blijkbaar niet inzien". (bl. 10.)
Wij weten niet, welke bestrijders hier bedoeld
worden. Wij weten alleen maar, dat wij zulke
bestrijders niet zijn. Wij houden de Heeren van
het Hoofdkwartier juist aan deze hun laatste
brochure-IV-uitlating; wij meenen, dat de classis
Leiden daarmee volkomen in het gelijk blijft ge-
steld worden, en dat wij op dezen grondslag verder
kunnen praten, zonder ons door deze Grooten Trom
te laten wegroffelen, uit de buurt. Wij blijven,
ondanks het tromgeroffel, in de buurt, en kijken
toe.

Indifferentisme van de N. S. B. tegen haar
eigen LEER (brochure III) dat is niet mannelijk.
Wie onder haar vaan optrekt, en zich van die
Leer des Leaders en des Hoofdkwartiers los maakt,
die is (zie deze laatste brochure-IV-uitlating)
geen man in de Beweging-van-de-Daad.

En nu wij dit vooropgesteld hebben, nu zeggen

wij: wie niet indifferent staat tegenover de N. S. B.-
leer, die kan dus ook niet indifferent
staan tegenover haar leer van (in partij-
verband) indifferent-testaantegenover
zijn-eigen-geloofsleer. Want de indifferente-
houding tegenover zijn christelijke leer binnen
partijverband behoort tot de Leer van de N. S. B. 1)

K. S.

1) Ik spreek van „partij"; zie III, 27: de N. S. B. tevens
een politieke partij!

Pinksterpoëzie van Willem de Mérode.

II.

In een pericoop van zijn inleiding op de bloem-
lezing „Het derde Réveil", die dezer dagen is ver-
schenen, doet de heer K. Heeroma Willem de
Mérode zien als den dichter van het aandoenings-
leven, wiens poëzie is of dramatische uitbeelding
van een zieleproces, of beschrijvende verbeelding
van een gedachtencomplex. In deze beide quali-
teiten, die als resultaat opleveren, wat Heeroma
elders in zijn inleiding noemt „het zintuigelijk be-
schrijvingsvers" ontmoeten we Willem de Mérode
in de Pinksterpoëzie, die ik in dit tweede artikel
onzen lezers wil voorleggen.

Eerst is er het vers „Pinksteren" uit den bundel
„De Steile Tocht", dat onmiddellijk aansluit bij
„Hemelvaart", dat ik in het vorige artikel ci-
teerde. Evenals daar, is hier de beschrijving zin-
tuigelijk: de dichter staat niet buiten, maar bij
het gebeuren en de lezer van het vers wordt in
de aandoeningen persoonlijk betrokken. De aan-
hef, die een aanspreken is van den Heiligen Geest,
en het slot, dat daarbij aansluit, stempelen het als
zulk een vers van zintuigelijk beschrijven.

O Geest, toen Gij ternederkwaamt,
En voor hun oog gestalte naamt,
Doorzonk den hemel ademloos
Een stille witte vlammenhoos

Boven hun lichaams donkre zuil
Verscheen een zacht bewogen tuil
Van licht, en glinsterende gleed
Het neder langs hun schamel kleed.

Hun mengelmoes van woorden vaal
Klonk ieder als zijn moedertaal
In menschenwoord, op menschenwijs
Geeft God Zijn heilgeheimen prijs.

Geen is zoo druk, geen leeft zoo snel,
Of hij hoort Uw vermaning wel:
De storm steekt op, de noodklok luidt,
De wereld wijkt, o mensch, trek uit!

Die U in vlammen openbaart,
Wiens adem door de wereld vaart,
Die 't al bezielt, doordringt ons 't meest,
Ken ons, dat wij U kennen, Geest!

Met het „Kom, Heere Jezus, kom!", dat het
vooraangaande „Hemelvaart" besloot, volgt deze
slotbede een afgeronde gedachte.

Een drietal soortgelijke Pinksterverzen bevat
de bundel „Langs den Heirweg", die van 1932
dateert. Zintuigelijke beschrijving is weer het
eerste van de drie, waarin de spotters van den
Pinksterdag worden geconfronteerd met de vurig-
getuigende apostelen.

Ze wisten niet, dat God kan bloeien
Uit mannen, zoo verweerd en grauw,
En dat zijn Geest een vale vrouw
Gelijk een verse roos doet gloeien;

Dat stemmen, heesch van weer en wind
En schetstrend op de vingers gillen,
Zóó tóer de harten kunnen stillen
En koestren als een moeder 't kind.

Dan, in het kiffgejoel van dwaze
Vermoedens, slingerde een de fraze:
„Ze baaz'len, wijl ze dronken zijn."

Maar Petrus sprak, en met vervaren
Gevoelden velen, dat zij waren
Zelf vol van dezen heiligen wijn.

Uiterlijk zonder verbinding volgt hierop een
tweede sonnet: niet meer de „zij" uit het verleden,
maar de „wij" van heden vormen het onderwerp.

Wij smeeken: met Uw Geestes gloed
Verleer ons als een offerande.
O, dit is onze diepe schande:
Dat wij zoo koud zijn van gemoed.

Als een versiersel op ons hoofd
Willen we Uw stille vlam wel dulden,
O God, vergeef ons onze schulden,
Dit: dat ons hart is uitgedoofd.

Neem weg, het vooze pronkend woord,
Dat U niet kent, ons niet behoort,
Geleend geluk, geborgde schande.

En hoor de oprechte rauwe kreet,
Die scheuren in Uw hemel reet:
Verteer ons, als een offerande.

Ziet men echter goed toe, dan is er wel degelijk
verband. Wij meenen, dat we ver af staan van die
spotters, dat we beter zijn dan zij. Maar het is
juist andersom. Onder hen waren er tenslotte
velen, die „met vervaren" gevoelden dat zij zelf
vol waren van den heiligen wijn des geestes. Wij
echter zijn koud: ons hart is uitgedoofd, terwijl
de stille vlam „als een versiersel" op ons hoofd
brandt. En daarom komt in de twee terzinen van
het sonnet, bij de „wending" dus, de hartstochte-
lijke roep: laat die stille vlam, die „geleend geluk"
is, een pronk, die ons niet behoort, toch worden
een verleerende vlam, opdat wij worden mogen
een offerande, die U welbehagelijk is.

En dat zal gebeuren, als slechts de Heilige Geest
onze harten raakt.

Dat zegt de dichter in het derde sonnet:

Wij denken niet meer om een lied,
En kunnen nauwlijks kracht verzaam'len
Om wat te momp'len of te staam'len.
Wij hadden, Heer, te veel verdriet.

Wij zijn als het verregend riet,
Het kan wel knapperen en knelt'ren,
Maar nooit zal er een vlam uit spelt'ren,
Die als een tong ten hemel schiet.

Maar doet, vlijmscherp gewette pijlen,
Ge ons vollen vaarts uw boog ontijlen,
Wij suizen zingend door de lucht.

Om trillend in het doel te steken:
't Hart, dat Uw kracht doet openbreken;
Want Gij treft zeker en geducht.

We hebben in dit drietal sonnetten alzo „de
beschrijvende verbeelding van een gedachten-
complex", waarin we duidelijk De Mérode ont-
moeten als den „dichter van het aandoenings-
leven".

Maar tegelijk is er weer dat worstelen naar
Christus heen, dat, zooals ik in het vorige artikel
aantoonde, het wezen is van zijn christelijke kunst,
of beter, dat zijn kunst maakt tot Christelijke
kunst van zuiver gehalte.

En 't is om deze twee redenen, dat deze verzen
onze aandacht, maar ook onze dankbare waar-
deering verdienen

G. T.

VRAGEN VAN GEESTELIJK EN ZEDELIIK LEVEN

Gebod IV.

H. K. te N. O. vraagt mijn oordeel over een
stelling betreffende de strekking van het vierde
gebod onder de Nieuwe Bedeeling, door hem
verdedigd, maar door anderen bestreden.

De stelling luidt: „Het vierde gebod geldt voor
ons niet meer in den zin van „dan zult gij geen
werk doen", en derhalve mogen wij op den Zondag
doen al wat wij door-de-week doen mogen".

Naar den vorm een dubbele stelling, gelijk men
ziet. Maar, wijl de laatste niets anders is dan een
volkomen wettige gevolgtrekking uit de eerste, in
wezen slechts ééne.

We hebben dus alleen te doen met de bewering,
dat gebod vier van de Wet Gods voor ons niet
meer geldt in den zin van „dan zult gij geen werk
doen".

Nu zou ik tegen deze stelling al dadelijk het
bezwaar kunnen inbrengen, dat ze niet juist ge-
formuleerd is. Ze bedoelt iets anders dan ze zegt.
Ze zegt, dat ze het heeft over den zin van gebod
vier. Maar ze richt zich tegen zijn inhoud. Ze
had moeten luiden: in het vierde gebod hebben de
woorden: „dan zult gij geen werk doen" enz., voor
ons geen geldigheid meer. Neen, omdat deze
laatste woorden geheel afhankelijk zijn van wat
er voorafgaat in het: „zes dagen zult gij arbeiden",
enz., had ze eigenlijk heel deze alinea voor de
Nieuwe Bedeeling moeten schrappen, en poneeren,
dat voor ons van het vierde gebod nog enkel geldt
de aanhef: „Gedenkt den Sabbathdag, dat gij dien
heiligt".

Een kwestie van geen betekenis? Ik ben er
zoo zeker niet van. Ik betwijfel, of inzonder zijn
stelling even gemakkelijk in dien juisteren vorm
had geponeerd. Is dat zoo, dan valt er hier al
dadelijk even na te denken.

Maar laat me maar aanstonds ingaan op de
gronden, waarop inzonder zijn stelling meent te
moeten baseeren.

Die gronden zijn, kort gezegd, deze: dat gebod
vier, met zijn heenwijzing naar het rusten Gods
na het zesdaagsche scheppingswerk, zijn standpunt
neemt in het Verbond der werken; dat Israël,
naar zijn ceremonieele betekenis, d.w.z. als af-
schaduw van Christus, die het Verbond der
werken had te vervullen, ook, in betrekkelijken
zin, onder dat Verbond der werken was gebracht;
dat hieruit volgt het ceremonieele element in